

λως καὶ δραστηρίως ἐφύλακτοντο. Κατέστη λοιπὸν λίγην ἐπικίνδυνος ὁ ἔκεισε πλοῦς, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον, δισφ, διε πρὸ ὀλίγων μητῶν ἡγοράσθη τὸ Ἀρχάδιον, οἱ Τοῦρκοι εὐθὺς ἐννοήσαντες ἐκ τῆς πείρας, ὅτι τὰ ἑλαφρὰ καὶ ταχέα πλοῖα χρησιμεύουσι μᾶλλον παρὰ τὰ βαρέα καὶ δυσκίνητα, εὐθὺς ἐπρομηθεύσαν εξ Ἀγγλίας τέσσαρα καταδρυμικὰ ὅμοια πρὸς τὴν Ἔγωσιν κατὰ τὴν ταχύτητα, πλὴν τοῦ Φουάτ καὶ Ἰτζεδδίν καὶ Τέλιας, τὰ ὅποια εἶχον καὶ πρότερον εἰς ἐνέργειαν, στερεώτερα ὅντα τῆς Ἔγωσεως καὶ Κρήτης. Πλὴν τούτου ἐφώπλισαν πάντα ταῦτα διὰ πυροβόλων Ἀμυστρογκ, ἐνῷ ἡ Ἔγωσις εἶχε μόνον δύο πυροβόλα ὀρεινὰ καὶ δύο πεδινὰ καὶ ἕν ῥωσικὸν παλαιὸν, ὄπλισμὸν δηλονότι ἀθλιον, ἀθλιώτατον, ἐπειδὴ τὰ μὲν τουρκικὰ ἡδύναντο καὶ ἐκ τριῶν μιλλίων ἀποστάσεως νὰ σφαιροβολῶσιν ἀποτελεσματικῶς ἡμᾶς, ἡμεῖς δὲ μόλις εξ ἀποστάσεως μιλλίου ἐνός.

Τοιαῦται ἦσαν αἱ περιστάσεις, καθ' ᾧ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἑλλ. Ἀτμοτολούς μοι ἀνέθεσε τοὺς εἰς Κρήτην πλοῦς. Σεβόμενος ὡς πατέρα τὸν ἐν Ἀθήναις πρεσβύτερον ἀδελφόν μου Δανιὴλ Σουρμελῆνην, τὸν διευθυντὴν τοῦ Ἑλλ. Δυκείου καὶ τοῦ Ἑλλ. Παρθεναγωγείου, ἔγραψκ αὐτῷ ζητῶν τὴν εὐχὴν αὐτοῦ, καὶ ἀναθέτων τὴν οἰκογένειάν μου εἰς τὴν ἀδελφικὴν προστασίαν του, ἐν περιπτώσει θανάτου, διν εἶχον προαποφασίσει. Οὗτος δὲ δχι μόνον ἔχάρη διὰ τὴν ἀπόφασίν μου ταῦτην, δχι μόνον ἀνεδέχθη τὴν προστασίαν τῆς οἰκογενείας μου, συγκαταλέγων αὐτὴν εἰς τὰ μέλη τῆς ἴδιας ἔχουτον πολυμελούς οἰκογενείας, ἀλλ' ἐν τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ ὑπάρχει περικοπὴ, διν διετήρησα πάντοτε ἀνεξάλειπτον εἰς τὴν μνήμην μου, σύμφωνον οὕσαν πρὸς τὰ αἰσθήματά μου. «Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν οσοι ἔναι αἴθύνατον νὰ διαιφύγῃς τὸν ἔχθρὸν ἐντίμως, πώλησον δύον ὑδύνασαι ἀκριβὰ τὴν ζωὴν σου. Ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ οὐδένα δὲλλον ἀδελφὸν ἔχω παρὰ σέ· καὶ δημως θέλω χαρῆ, ἀν μάθω ὅτι, καταστρέψων δισφ πλειοτέρους δύνασαι ἔχθρονς, ἐτελείωσες ἐνδόξως» τὴν ζωὴν.

ΠΛΟΥΣ Ά.

Οὐαλέριον.

Τὴν 12/Δεκεμβρίου 1867, ὥραν 4. μ. μ. ἀνεγκρήσαμεν ἐκ Σύρου διὰ τὴν ἐπαρχίαν Ἀγίου Βασιλείου. «Ο ἀνεμος ἔπνεεν ἀπὸ πρωΐας πελὸν δυνατός· ἦτο σκότος καὶ βροχὴ, ὅτε παρεπλεύσαμεν τὰς νήσους Πάρον, Ιον, καὶ Θήραν. Τὴν πρωίαν εὑρέθημεν εἰς τὸ ἀνατολικὸν τῆς Κρήτης ἀκρωτήριον ἄγιον Σίδηρον περὶ τὰ 10 μίλια μακράν. Ἐξηκολούθησα τὴν πορείαν μου, ἀπομακρυνθεὶς τῆς Εηρᾶς 25 μίλια, ἵνα ἦμαι ἀόρατος ἐκ τῶν παραλίων τῆς Κρήτης, φυλαττομένων ὑπὸ τῶν Οθωμανικῶν ἀτμοπλοίων. Η θάλασσα ἦτο τρικυμιάδης καὶ ὁ ἀνεμος βρόειος. Περὶ τὰς 5 ὥρας μ. μ. ἦμην ἀπέναντι τοῦ ἀκρωτηρίου Λιτίνων· τὴν 6 ὥραν ἐπῆλθε τὸ σκότος, ἐνῷ ἀπειχον τῆς Εηρᾶς 12 μίλια· τότε ἔδωσε δῖλον τὸν δρόμον εἰς τὸ πλοῖον, ἵνα φύσωμεν ἐγκαίρως εἰς τοῦ Πρέβελη. Διήλθομεν μεταξὺ τοῦ ἀκρωτηρίου Λιτίνων καὶ τῶν νησιδίων Παξιμαδίων τὴν 10 ὥραν ἐπλησιάσαμεν εἰς τὴν παραλίαν Πρέβελη· ἡλάττωσα τὸν δρόμον· εῖδομεν ἀμυδρὰ φῶτα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους πληστόν τῆς Εηρᾶς· ὑπέθεσα δι τε εἶναι πλοῖον ἔχθρικόν ἐσταμάτησε τὸ πλοῖον ἐπὶ πέντε λεπτά· προχωρῶ ἐμπρὸς πολὺ ὀργὰ, ἵνα ἴσω καλήτερον πτλησιάζω· δὲν ἦτο πλοῖον, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ αἰγαλοῦ γυναικόπαιμα Κρητῶν, περιμένοντα τὴν ἔλευσιν τοῦ ἀτμοπλοίου. Εὗθὺς ῥίπτομεν μίαν ἄγκυραν, καὶ δέσαντες εἰς τὴν πρύμνην σχοινίον ἐστρέψαμεν αὐτὴν εἰς τὴν Εηρᾶν, τὴν δὲ πρώραν εἰς τὸ ἀνοικτόν πέλαγος, ἔτοιμοι ὅντες νὰ διαιφύγωμεν, ἐὰν ἔχθρικὸν πλοῖον ἀνεκάλυπτε καὶ καὶ ἐπλησίασεν ἡμᾶς. Ἀμέσως κατεβίβασμεν τὰς λέμβους εἰς τὴν θάλασσαν, ἀπεβίβασμεν 200 Κρήτας πολεμιστὰς καὶ ἡρχίσαμεν τὴν ἐκφόρτωσιν. Δύο δὲ Κρήτες ἐλθόντες ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐκ τῆς Εηρᾶς μοι ἀνήγγειλαν, ὅτι πρὸ τῆς εἰσίστεις ὥρας περιέπλεσεν δύο καταδρυμικὰ ἔχθρικὰ, περιπόλοιηντα καθ' ἐσπέρκν, καὶ διευθυγόμενα